

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

19. novembar - 2. decembar 2021.

Sloboda izražavanja

Novinari ponovo ometani tokom izveštavanja na gradilištu fabrike „Linglong” u Zrenjaninu

Novinari redakcije *Deutsche Welle* i portala *VOICE* [sprečeni su 20. novembra 2021. godine da izveštavaju o preseljenju dela radnika poreklom iz Vijetnama](#), koji su angažovani na radovima u okviru gradilišta fabrike „Linglong” u Zrenjaninu. Novinarka *VOICE*-a Ivana Gordić je navela da im je put zablokiran od strane iste osobe [koja je ranije blokirala vozilo ekipe NI](#), a za koju se ustanovilo da je jedan od menadžera na pomenutom gradilištu. Novinari su ipak uspeali da stignu u selo gde su smešteni radnici, a put im je ponovo zablokiran od strane druge osobe, koja se ubrzo povukla nakon što je videla da novinari koriste telefone.

Pretnje novinarki portala *VOICE* Ivani Gordić

Vojvodanski istraživačko-analitički centar (*VOICE*) [saopštio je da njihova novinarka Ivana Gordić dobijala pretnje](#) zbog izveštavanja o uslovima u kojima rade radnici poreklom iz Vijetnama u okviru gradilišta fabrike „Linglong” u Zrenjaninu. U saopštenju se navodi da je *VOICE* prvi izvestio o uslovima u kojima žive i rade pomenuti radnici, i da od tog trenutka njihova novinarka dobija pretnje. Gordić je tokom izlaska na teren bila snimana i fotografisana, kao i fizički sprečavana da se kreće tokom izveštavanja. Nezavisno udruženje novinara Vojvodine (NDNV) je upozorio da je Gordić izložena pretnjama i kampanji mržnje jer je prva pisala o ovoj temi. [U svom saopštenju su naveli](#) da je nedopustivo da novinari i novinarka budu zastrašivani i da trpe pretnje jer izveštavaju o temama koje su važne za društvo.

Napadnuta novinarka lista *Danas* tokom izveštavanja

Prilikom izveštavanja sa javnog okupljanja kod Doma omladine u Beogradu, 25. novembra 2021. godine, [novinarka lista *Danas*, Snežana Čongradin je napadnuta](#) od strane pripadnika ekstremno desničarske organizacije „Levijatan”, kada je pretrpela udarac po ruci, prilikom čega joj je izbijen iz ruke telefon kojim je snimala. Prisutni pripadnici policije su odmah reagovali i priveli napadača. Novinarka navodi da je radila uživo prenos sa protesta za svoj list i da je udarena uprkos prisutnim policajcima u civilu koji su razdvajali desničare i okupljenje. Na ovaj napad je [reagovala grupa „Novinarke protiv nasilja prema ženama”](#), koja je izrazila solidarnost sa svojom kolegicom. Navode da je fizičkom napadu prethodno verbalni napad u prisustvu policije, što je samo po sebi bilo dovoljno da se napad predvidi i spreči.

Napadi na građane i fotografa tokom skupa vladajuće Srpske napredne stranke u Šapcu

Na skupu vladajuće Srpske napredne stranke (SNS) u Šapcu, održanog 29. novembra 2021. godine, više osoba je povređeno nakon što su dobacivali okupljenim članova SNS. [Pripadnici SNS su trčali za jednom osobom](#) zbog dobacivanja okupljenima, ali se ispostavilo da su trčali za osobom koja je tvrdila da nije dobacivala. Dve osobe su potražile lekarsku pomoć u lokalnoj Hitnoj pomoći zbog povreda koje su zadobili [nakon obračuna sa pripadnicima SNS](#). Takođe, [fotograf Andrija Vukelić je pretučen](#) kada je pokušao da fotografiše prebijanje dva građanina. Odmah nakon napada je prišao pripadnicima saobraćajne policije, koji su pozvali patrolu policije, koja ga je odvezla u lokalnu hitnu pomoć, nakon čega je dao izjavu, kada mu je rečeno da će da “rade na slučaju”.

Novinar izbačen sa konferencije za štampu gradonačelnika Sombora

Novinar portala *SOinfo*, Savo Majstorović, [sprečen je da izveštava sa konferencije za medije](#) gradonačelnika Sombora Antonija Ratkovića i ministra za sport i omladinu Vanje Udovičića. Majstoroviću je prvo bilo dozvoljeno da uđe u konferencijsku salu, ali ga je obezbeđenje u sali ubrzo fizički izbacilo sa događaja. Majstorović navodi da nije dobio nikakvo obrazloženje zbog čega je izbačen sa ove konferencije. Nezavisno društvo novinara Vojvodine navodi da je ovaj incident dokaz ugroženosti novinara na lokalnu i dokaz da su lokalni političari spremni da sprečavaju novinare da postavljaju pitanja i da ih čak i izbacuju sa svojih konferencija za medije.

Pretnje smrću redakciji Mreže za istraživanje kriminala i korupcije

Redakcija Mreže za istraživanje kriminala i korupcije (KRIK) [dobila je, 1. decembra 2021. godine, pretnje smrću na Tviteru.](#) Kako navode iz KRIK-a, pretnje su napisane ispod objave za priču o policijskom službeniku koji je obrisao jedan tajni snimak oca ministra policije Nebojše Stefanovića, ali navode da je pretnja, najverovatnije, upućena zbog pisanja KRIK-a o sinu predsednika Republike. Naime, KRIK je preneo vest iz jednog italijanskog lista, koji je naveo da je Danilo Vučić, sin predsednika Srbije Aleksandra Vučića, [menadžer jednog od najtraženijih srpskih fudbalera Dušana Vlahovića.](#) Željko Bodrožić, predsednik Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) navodi da su ovakve pretnje direktna posledica ophođenja vlasti prema medijima. Bodrožić navodi da su istraživački novinari na meti jer vlast uporno diskredituje njihov rad i naziva ih izdajnicima.

Sloboda okupljanja

Veliki broj privođenja i incidenata tokom protestnih blokada širom Srbije

Tokom protestnih blokada puteva širom Srbije, koji su održani 27. novembra 2021. godine na 1 sat, došlo je do velikog broja privođenja, ali i velikog broja incidenata koji su se dogodili na licu mesta. Tako je jedna osoba u Kuli povređena tokom policijske intervencije, [a nakon toga je uhapšena,](#) dok je jedna osoba u Lazarevcu uhapšena nakon što je pomogla službenom licu da ustane sa puta, [a tereti se za “napad na službeno lice”.](#) U Zrenjaninu su [uhapšeni članovi opozicione Stranke slobode i pravde \(SSP\),](#) a kako navodi Sonja Pernat, članica SSP koja je tog dana uhapšena, na pitanje policajcima zbog čega je privode, rekli su joj da je to “po naređenju”. Pernat takođe navodi da su pre dolaska policije bili fizički napadnuti od strane nepoznatih muškaraca, usled čega su okupljeni pretrpeli povrede. U Gornjoj Sabanti kod Kragujevca je [napadnut novinar N1,](#) kada je muškarac nezadovoljan blokadom puta, najpre rekao novinaru da ga ne snima, a zatim je udario kameru. Ovim povodom je novinar N1 [podneo prijavu protiv napadača.](#) U Preljini je više osoba [privedeno na informativni razgovor,](#) a u Požegi je [privedeno 12 osoba](#) i predsednica ekološkog udruženja “Ne damo Levač”. Povodom

organizacije blokade je više desetina osoba dobilo prekršajne naloge i prijave. U Kragujevcu je nekoliko osoba [dobilo poziv da se javi u nadležni Prekršajni sud](#), troje članova SSP je [odbilo da da izjave bez prisustva advokata](#), dok Demokratska stranka navodi da im se javilo 15 osoba zbog dobijenih prekršajnih prijava [zbog organizovanja blokada u Kragujevcu i Rekovcu](#). Novinarka portala VranjeNews, Milica Dimić, [morala je da da izjavu lokalnoj policiji](#), ali je puštena odmah nakon što je utvrđeno da je novinarka, i da je bila na novinarskom zadatku kada je boravila na jednoj od blokada. U Novom Sadu je [uhapšeno 7-8 okupljenih](#), nakon što je policija pokušala da “razbije” blokadu.

Napad na okupljene građane u Šapcu bagerom, letvama i čekićima

[Prilikom blokade šabačkog mosta na Savi](#), pojavio se bager koji je ušao među okupljene na mostu, a zatim je više lica, sa letvama i čekićima, fizički napala okupljene. Na snimcima koji su se pojavili na društvenim mrežama, jasno se vidi da se u jednom trenutku policijski kordon povukao, nakon čega se pojavio bager, zajedno sa napadačima. [Na osnovu izjava očevidaca sa kojima su Građanske inicijative bile u kontaktu](#), desetine prisutnih su tokom ovog incidenta pozivali dežurnu službu lokalne policije, ali im je konstantno prekidana telefonska veza. Očevici takođe navode da je patrola saobraćajne policije bila u neposrednoj blizini dešavanja, ali da nije reagovala. Pretpostavlja se takođe da su napadači nakon incidenta odvezeni nazad u grad službenim vozilima. Povodom incidenta u Šapcu su reagovala i organizacije civilnog društva, koje su uputile niz zahteva za postupanjem Višem javnom tužilaštvu u Šapcu, Sektoru unutrašnje kontrole Ministarstva unutrašnjih poslova i Zaštitniku građana, radi rasvetlavanja događaja u vezi sa navedenim incidentom. **Organizacije navode da je ovaj incident pokazao grubo kršenje zakonskih obaveza policije u zaštiti života, prava i sloboda građana, i podrške vladavini prava.**

Progon osobe koja je zaustavila bager koji je nasrnuo na blokadu u Šapcu

Dragan Milovanović, građanin koji je zaustavio bager koji je nasrnuo na okupljanje prilikom protesta blokade na šabačkom mostu na Savi, [prema navodima medija](#), primoran je da napusti Šabac, a razmišlja i da napusti zemlju. Navodi se da je Milovanović meta nepoznatih osoba, “koje za njim tragaju”, radi “osvete” zbog toga što je fizički nasrnuo na osobu koja se nalazila na bageru tokom protesta 27. novembra 2021. godine, nakon čega je bager zaustavljen. Navodi se da Milovanović nema poverenje u lokalnu policiju i krivi njihovo nepostupanje zbog ugrožene bezbednosti. [Milovanović je uhapšen iste večeri](#) na dan protesta, kada mu je određeno zadržavanje u trajanju od 48 sati. Dva dana kasnije je pušten da se brani sa slobode, a tereti se za krivično delo nanošenje teških telesnih povreda, za koje je zaprećena zatvorska kazna do pet godina zatvora.

Prekoračenje ovlašćenja policije tokom blokada u Beogradu

Tokom okupljanja građana i građanki povodom blokade auto-puta na mostarskoj petlji u Beogradu, [pripadnik Ministarstva unutrašnjih poslova je fizički napao dve osobe.](#) Jednu ženu je, prekomernom primenom sile, podigao, i prebacio je preko bankine pored autoputa. Drugog građanina je fizički napao kada mu je prišao i odgurnuo ga tokom rasprave na putu. Prema pisanju medija, u pitanju je Aleksandar Krstić, komandir Policijske stanice Savski venac, koji je ranije tokom dana [pokušao da uruči rešenje o zabrani okupljanja](#) organizatoru blokada Savi Manojloviću iz kampanje “Kreni-Promeni”, koji je odbio da primi akt o zabrani. Povodom ovog incidenta, Beogradski centar za ljudska prava (BCBP) je podneo inicijativu Ministarstvu unutrašnjih poslova i Zaštitniku građana, radi preispitivanja odgovornosti ovog službenika. Navodi se da je Krstić postupao “nezakonito, neprofesionalno i ponižavajuće” prema okupljenim građanima.

Sloboda udruživanja

Ponovo napadnute prostorije Žena u crnom

Ulaz u prostorije **Žena u crnom** u Beogradu, [ponovo je išaran grafitima mržnje](#), koji su posvećeni osuđenom ratnom zločincu Ratku Mladiću, ali i usmereni protiv Staše Zajović iz ove organizacije. Zajović navodi da ovaj napad nije izolovan incident, već je deo jedne kontinuirane kampanje zastrašivanja. Navodi da su ovakvi napadi direktna posledica poslitike vladajuće stranke, koja daje slobodu ekstremističkim grupama da deluju u Srbiji. Ovo je treći napad na ovu organizaciju u poslednjih mesec dana. Prethodno je ulaz u prostorije Žena u crnom išaran sličnim natpisima, a nakon toga je 13. novembra 2021. godine, nakon završetka protesta u Beogradu organizovanog povodom murala posvećenog Ratku Mladiću u Njegoševoj ulici u Beogradu, i hapšenja aktivistkinja Aide Ćorović i Jelene Jaćimović, koje su ovaj mural gađale jajima, nepoznate osobe otele njihov transparent sa natpisom “Nikad nećemo zaboraviti genocid u Srebrenici”, a zatim ga javno i spalili.

Monitoring

Zastoj u slučaju prebijanja autističnog dečka sa prošlogodišnjih protesta u Novom Sadu

Slučaj prebijanja autističnog dečaka od strane dvojice policajaca tokom prošlogodišnjih julskih protesta u Novom Sadu, [u zastoju je prema informacijama](#) dobijenim iz Osnovnog javnog tužilaštva u Zrenjaninu, gde se nalazi predmet za ovaj slučaj. Prvobitno je, u ovom slučaju, gonjen samo jedan policajac, koji se tereti za krivično delo nasilničko ponašanje, a zatim je istraga proširena zbog saznanja da je u prebijanju učestvovao još jedan policajac, koji se tereti za zlostavljanje i mučenje. Prema navodima, prvi policajac se tereti za nasilničko ponašanje, jer u trenutku incidenta nije bio na službenoj dužnosti, odnosno, nije bio angažovan od strane lokalne policije, ali je bio zaposlen u Ministarstvu unutrašnjih poslova, za razliku od drugog policajca, koji je bio na službenoj dužnosti u trenutku prekomerne upotrebe sile.

Novi izveštaj Nezavisno udruženja novinara Srbije (NUNS) o slobodi medija

Prema istraživanju Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS), [Srbija nije dovoljno doprinela zaštiti novinara u 2020. godine.](#) Ovaj izveštaj je pokrio pojedine aktivnosti predviđene Revidiranim Akcionim planom za poglavlje 23 i izveštaj o sprovođenju revidiranog akcionog plana za poglavlje 23. U izveštaju se konstatuje da je Evropska komisija, u svom godišnjem izveštaju o napretku, konstatovala da se nastavljaju napadi na novinare od strane visokih funkcionera, dok je Zaštitnik građana, takođe u svom godišnjem izveštaju za 2020. godinu, naveo da su se fizički i verbalni napadi na novinare nastavili i u 2020. godini. Konstatuje se da Regulatorno telo za elektronske medije ne obavlja svoj posao nezavisno i transparentno kao i da država mora da se povuče iz vlasništva nad medijima. Navodi se primer Novosti i Tanjuga, iz čijeg vlasništva se država jeste povukla, ali su ovi mediji sada pod kontrolom osoba koji su bliski Srpskoj naprednoj stranci.